

Č.

Jméno \_\_\_\_\_ <sup>1</sup>

Adresa školy \_\_\_\_\_

Adresa bydliště \_\_\_\_\_

## Dějepisná olympiáda

39. ročník – 2009/2010

### Zadání úkolů krajského kola – test

#### Tematické zaměření ročníku: Od pěstního klínu ke Zlaté bule sicilské

##### Úkol č. 1

Ve kterém období se poprvé objevují tyto předměty a činnosti? Vyber z nabídky a čísla zapiš k příslušným obdobím.

*1. pěstování obilí, 2. hlazení kamenných nástrojů, 3. pěstní klín, 4. luk, 5. projevy umění, 6. náboženství, 7. výroba keramiky, 8. odlévání do ztracené formy, 9. osady městského typu (na našem území)*

starší doba kamenná \_\_\_\_\_

mladší doba kamenná \_\_\_\_\_

doba bronzová \_\_\_\_\_

doba železná \_\_\_\_\_

4 body

##### Úkol č. 2

Mladší doba kamenná (neolit) přinesla do způsobu života člověka zásadní změny. Jsou ukryty v následujících přesmyčkách:

a) dvězímetlěs a vcho bokydat \_\_\_\_\_

b) vodubání chlátýs šit'slíd \_\_\_\_\_

c) bavorý merykaki \_\_\_\_\_

d) níšroube a návítr nachýkmen jotrásnů \_\_\_\_\_

e) bývaro kletá \_\_\_\_\_

5 bodů

<sup>1</sup> Jméno a adresu vyplňte až po ukončení soutěžního kola.

### Úkol č. 3



V září roku 1991 zahlédli dva horolezci v ledovci v Tyrolských Alpách lidské tělo s vysušenou žlutohnědou kůží. Podle místa nálezu byl mrtvý muž pojmenován:

\_\_\_\_\_.

Díky tomuto nálezu můžeme blíže poznat člověka (zakroužkuj správnou odpověď)

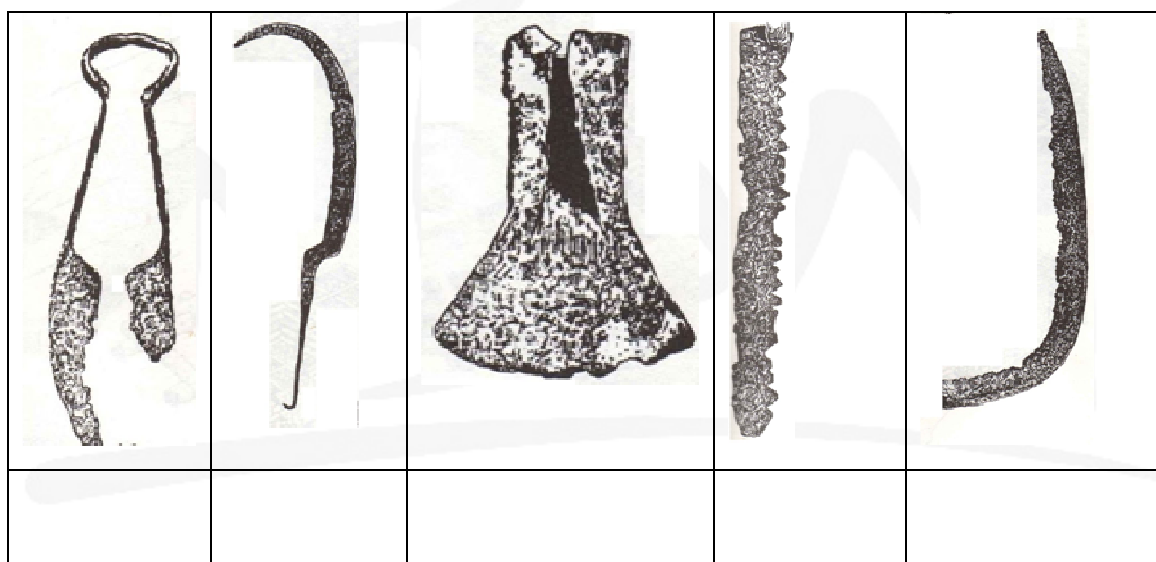
- a) doby bronzové
- b) pozdní doby kamenné
- c) mladší doby kamenné
- d) starší doby železné

Čeští odborníci vyrobili po pečlivých studiích napodobeninu jeho \_\_\_\_\_.

3 body	
--------	--

### Úkol č. 4

Pojmenuj nástroje, které používali Keltové.



5 bodů	
--------	--

### Úkol č. 5

Avaři patřili ve své době mezi obávané bojovníky, kteří Slovanům znepříjemňovali život. Mezi kterými dvěma řekami v Evropě sídlili?

\_\_\_\_\_ a \_\_\_\_\_

Za který vynález jim evropská civilizace vděčí? \_\_\_\_\_

3 body	
--------	--

### Úkol č. 6

Při popisu kmenů žijících ve střední Evropě se pomíchaly údaje, které k nim patří. Zařaď odpovídající tvrzení do tabulky - uváděj pouze písmenná označení.

- Mezi jejich kmeny patřili Ostrogóti.
- Žili na našem území v mladší době železné.
- Mezi jejich kmeny patřili Drevljané a Slezané.
- O jejich životě svědčí rekonstrukce hradiště v Klučově u Českého Brodu.
- Byli zastaveni římským vojevůdcem Aetiem.
- Jejich oppida se nacházela např. ve Stradonicích a na Závisti.
- Přišli z dalekých končin Asie.
- Několikrát vyplnili Řím.

Keltové	Germáni	Hunové	Slované

8 bodů	
--------	--

### Úkol č. 7

Zakroužkuj jména božstev starých Slovanů.

*Morana, Afrodita, Budha, Perun, Jupiter, Kálí, Svantovít, Mokoš*

4 body	
--------	--

### Úkol č. 8

Co víš o životě Slovanů? Označ věty, které charakterizují život Slovanů.

- Slované se živili především obchodem.
- Nejdříve osídlili úrodná povodí řek.
- Z obilnin pěstovali jen ječmen, oves a pšenici, žito neznali.
- Z luštěnin využívali hlavně čočku.
- Pokrmu sladili medem.
- Základní potravou byly brambory.
- Maso získávali také z doma chovaných vepřů.
- Věnovali se také rybolovu.

4 body	
--------	--

### Úkol č. 9

Jak se podle kronik nazývalo sídelní město vládců Velké Moravy? \_\_\_\_\_

S kterými archeologickými lokalitami je ztotožňováno?  
\_\_\_\_\_

3 body	
--------	--

### Úkol č. 10

Kteří zemští patroni obklopují sochu sv. Václava v Praze na Václavském náměstí?  
\_\_\_\_\_

4 body	
--------	--

### Úkol č. 11

V následujícím textu chybějí některá slova.

*Kníže ... vypravil roku 863 poselství k ... se žádostí o vyslání kněží, kteří by moravské Slované učili křesťanskému náboženství. Na Velkou Moravu poté přišli bratři ... a ... ze Soluně, kteří zavedli i nový bohoslužebný jazyk... .*

Označ, která skupina slov patří do mezer v textu:

- Svatopluk – byzantskému císaři Michalovi III. – Konstantin – Metoděj – hlaholici
- Rastislav - byzantskému císaři Michalovi III. – Cyril – Metoděj – staroslověňštinu
- Svatopluk – papeži – Cyril – Konstantin – staroslověňštinu
- Rastislav – papeži – Konstantin – Metoděj – hlaholici
- Rastislav - byzantskému císaři Michalovi III. – Konstantin – Metoděj – staroslověňštinu
- Svatopluk – papeži - Konstantin – Metoděj – hlaholici

1 bod	
-------	--

### Úkol č. 12

Nepozorný přepisovatel textu napsal několik chybných údajů. Najdi je a oprav.

*O čtyřech prutech Svatoplukových*

*Podle známé báje si prý před smrtí dal král Svatopluk povolání své čtyři syny a každému z nich uložil úkol přelomit čtyři svázané pruty. Když se jim to nepodařilo, přikázal svazek rozvázat. Pak každému ze synů podal jen jeden prut a tu jej zlomili snadno. Tak je otec nabádal ke svornosti: Budou-li jednotni a pečovat o zemi více než o své zájmy, nikdo je nezdolá.*

nesprávně	správně

4 body	
--------	--

### Úkol č. 13

Mezi pojmy z určité oblasti se připeletl vždy jeden, který s danou oblastí nesouvisí. Napiš ho a zdůvodni, proč tam nepatří.

- a) Nezamysl, Vnislav, Neklan, Křesomysl, Oldřich, Hostivít

\_\_\_\_\_, protože \_\_\_\_\_

- b) Budeč, Levý Hradec, Libušín, Tetín, Libice

\_\_\_\_\_, protože \_\_\_\_\_

- c) Drahomíra, Ludmila, Doubravka, Božena, Judita

\_\_\_\_\_, protože \_\_\_\_\_

3 body	
--------	--

### Úkol č. 14

Tak ty chceš být Boleslav Pobožný. A už ti pověděli, jak to dopadlo se strejdou Václavem, když krácel do kostela?



1. Kolikátý Boleslav je nazýván *Pobožný*? \_\_\_\_\_
2. Jak se jmenuje otec kluka na obrázku? \_\_\_\_\_
3. O které historické postavě mluví jako o *strejdovi Václavovi*?  
\_\_\_\_\_

4. Jak to se *strejdou Václavem* dopadlo, když šel do kostela?  
\_\_\_\_\_

5. Kdy se to stalo? (Napiš celé datum události.) \_\_\_\_\_

5 bodů	
--------	--

### Úkol č. 15

Klášter na obrázku byl založen r. 999 a zničen za husitských válek.

Napiš:

Kde klášter stával: \_\_\_\_\_

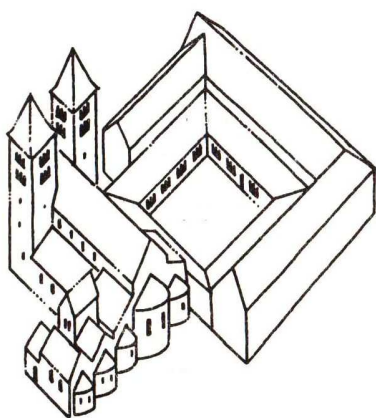
Kterému řádu patřil: \_\_\_\_\_

Vysvětli pojmy:

konvent: \_\_\_\_\_

refektář: \_\_\_\_\_

dormitář: \_\_\_\_\_



Pojmenuj jednotlivé části stavby. Spoj vždy šipkou název s příslušným místem na obrázku.

bazilika

konvent

křížová chodba

8 bodů	
--------	--

### Úkol č. 16

Přiřaď uvedené názvy staveb na Pražském hradě v 10. století k odpovídajícím písmenům.

bazilika a klášter sv. Jiří, knížecí palác, kostelík P. Marie, rotunda sv. Víta

A \_\_\_\_\_

E \_\_\_\_\_

B \_\_\_\_\_

F \_\_\_\_\_

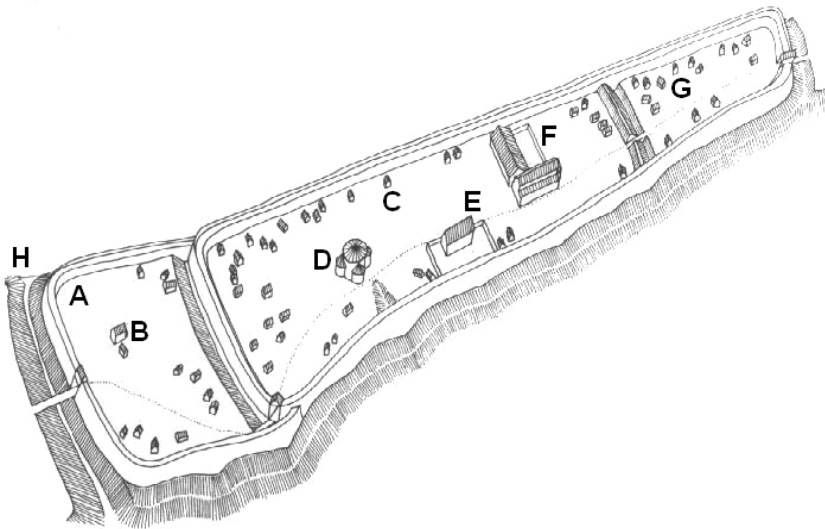
C \_\_\_\_\_

G \_\_\_\_\_

D \_\_\_\_\_

H \_\_\_\_\_

Pražský hrad na konci 10. stol.



4 body	
--------	--

### Úkol č. 17

U každého dokumentu napiš jeho název. U dokumentu c) uveď i jméno autora.

a) *...Proto i my jej králem ustanovujeme a potvrzujeme tak posvátné ustanovení....království české štědře a beze všeho vymáhání peněz i obvyklé spravedlnosti našeho dvora jemu a jeho nástupcům na věky propůjčujeme...*

\_\_\_\_\_

b) *...když udeřili proti Hunům, kupec – táhl s nimi ve vojsku, a učinil tak dobrou službu, že to bylo podivuhodné, a nesmírné množství Hunů bylo pobito. Slované vidouce prospěšnost - , zvolí si ho králem ...*

\_\_\_\_\_

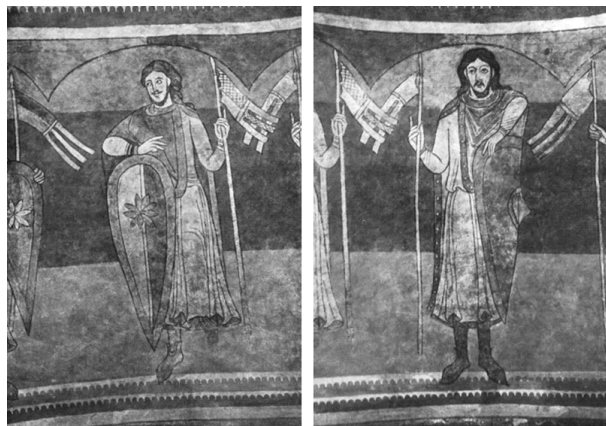
c) *...tehdy starosta, jsa dojat touto předpovědí svých druhů, jal se z radosti líbati zemi ..... takto počal mluvit: „Vítej mi, země zaslíbená, tisícerymi tužbami od nás vyhledávána..“*

\_\_\_\_\_

4 body	
--------	--

### Úkol č. 18

Napiš název města a stavby, ve které najdeme následující vyobrazení.



Město: \_\_\_\_\_

Stavba: \_\_\_\_\_

Jakou technikou jsou vyobrazení zhotovena?

\_\_\_\_\_

Koho představují?

\_\_\_\_\_

4 body	
--------	--

### Úkol č. 19

Která dvě významná díla vznikla v době vlády Vratislava II.?

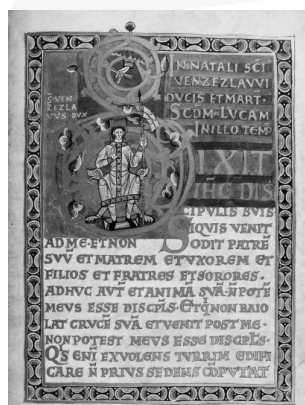


Na obrázku je autor knihy.

1. Jméno autora \_\_\_\_\_

2. Název knihy \_\_\_\_\_

3. Jazyk, kterým je napsaná \_\_\_\_\_



Na obrázku je strana z rukopisu.

1. Název rukopisu \_\_\_\_\_

2. Ke které příležitosti byl vytvořen?

\_\_\_\_\_

5 bodů	
--------	--

### Úkol č. 20

*Njan sedí od rána před svým stanem a nestará se o nic, co se kolem děje. Snad ještě ani neví, co vyvedl rosomák.*

*Njan má před sebou na plochem kameni hrudku hlíny a modeluje nějakou figurku. Už dvakrát jí uhodil o zem, když se mu nepovedla, jak chtěl, a začal potřetí znovu. Tentokrát přimíchal do hlíny hodně moučky z rozdrčených mamutích kostí. Válí se jich množství kolem všech stanů. Njan si z nich nadrobil na zaječí kůži hromádku prášku. Spálené kosti se snadno drtily, Njan do nich nemusel ani mnoho bušit kamenem. Zubří roh plný vody má zapíchnutý vedle sebe v zemi.*

*Figurka na píd' vysoká má lidskou podobu: hlavu, tlusté tělo a dvě nohy po kolena. Paže jsou hrubě naznačeny, zato s trupem si dává Njan hodně práce. Pracuje tenkou kostí a pečlivě vyhlazuje povrch figurky, někdy jej trochu ovlazuje vodou. Silně vyznačuje veliká prsa. Ještě tuhle malým doličkem naznačí pupek a na hlavě šikmé rýhy znázorní oči – a dílo je hotovo.*

*Právě přišel Kopčem a se zájmem se díval na otcovu práci. Njan uchopil figurku do ruky, natáhl paži a spokojeně prohlížel své dílo.*

*„Máma!“ zvolal Kopčem.*

*Poznal Nianu.*

*Otec přikývl a odnesl sošku vypálit do ohniště. Pod několika hořícími klacky vyhrabal dutinu, vymetl ji trochu holí, aby se do měkké sošky nenapíchaly kousky uhlíků, a na čisté místo vložil svou figurku.*

*Vlhká hmota rychle osychala, až se z ní kouřila bílá pára. Ohněm figurka tvrdla a vypalovala se. Za chvíli bude hotova.*

Ze které knihy Eduarda Štorcha je tato ukázka? \_\_\_\_\_

Co vytvořil Njan? \_\_\_\_\_

Ve kterém roce archeologové sošku objevili? \_\_\_\_\_

Čím je soška výjimečná? \_\_\_\_\_

4 body

### Úkol č. 21

Názvy archeologických kultur mají různý způsob pojmenování. Uved', podle čeho se pojmenovávají, a konkrétní příklad archeologické kultury:

způsob pojmenování	příklad (stačí vždy 1)
podle...	
podle...	
podle...	

6 bodů

### Úkol č. 22

Kde se nacházel náš nejstarší lom na kámen? \_\_\_\_\_

Ve kterém období pravěkých dějin naší země byl „zprovozněn“? \_\_\_\_\_

Co používali první horníci k rozrušování horniny? \_\_\_\_\_

Proč nebyl lom zcela vytěžen? \_\_\_\_\_

4 body



**Úkol č. 23**

Doplň příjmení českých vědců zabývajících se archeologií nebo antropologií. Pomohou ti místa, kde působili.

K. A. \_\_\_\_\_ Dolní Věstonice

A. H. \_\_\_\_\_ Amerika

J. W. \_\_\_\_\_ Kůlna, Předmostí

J. M. \_\_\_\_\_ Šipka

4 body	
--------	--

**Úkol č. 24**

Vysvětlete pojmy:

granulace \_\_\_\_\_

limes Romanus \_\_\_\_\_

2 body	
--------	--

**Úkol č. 25**

Správně pojmenuj:

a) archeologický nález, soubor cenných kovových předmětů ukrytých (v době nebezpečí) do země.

\_\_\_\_\_

b) několik rodin pokrevně spřízněných \_\_\_\_\_

c) titul panovníka používaný na Velké Moravě i v Čechách do konce 12. st. \_\_\_\_\_

d) název pro část opevnění – násep z hlíny, dřeva a kamene \_\_\_\_\_

e) předávání drahých kovů, dobytka, peněz silnějšímu nepříteli, aby bylo zabráněno ozbrojenému

útoků \_\_\_\_\_

f) výměna výrobku za jiný \_\_\_\_\_

6 bodů	
--------	--

### Úkol č. 26

„Podle nosa poznáš kosa“; podle atributů jména apoštolů. Přiřaď atributy, které jsou typické pro jednotlivé světce. Vybírej z nabídky: kalich; klíč; sekera; poutník s holí a brašnou; kříž v podobě X



Petr \_\_\_\_\_

Matěj \_\_\_\_\_

Ondřej \_\_\_\_\_

Jakub starší \_\_\_\_\_

Jan \_\_\_\_\_

Urči, který z apoštolů je na obrázku. \_\_\_\_\_

6 bodů	
--------	--

### Úkol č. 27

„Poněvadž mě osud můj volá, chci vám označit toho, kdo má po mně zemi řídit. Bůh mi dal pět synů, ale nezdá se mi užitečné rozdělit mezi ně zemi českou. Bratrská láska bývá vzácná, jak o tom svědčí moji předkové \_\_\_\_\_ a \_\_\_\_\_ (doplň jména obou bratrů, mezi kterými došlo roku 935 k bratrovraždě) ...A proto vás pro Boha prosím..., aby mezi mými syny nebo vnuky vždy nejstarší z knížecího rodu držel nejvyšší moc v knížectví...

Který český kníže tuto řeč (zaznamenanou v Kosmově kronice) pronesl? \_\_\_\_\_

Jak označujeme ustanovení o nástupnictví, které tento kníže prosadil? \_\_\_\_\_

Které polské město jmenovaný kníže dobyl? \_\_\_\_\_

Jmenuj světce, jehož ostatky stejný kníže s velkou slávou převezl odtud do Prahy. \_\_\_\_\_



Popiš, který výjev z osobního života již několikrát zmiňovaného knížete je na obrázku zachycen.

\_\_\_\_\_

6 bodů	
--------	--

**Celkem \_\_\_\_\_ bodů.**

**Maximální počet bodů celkem = 119 bodů. Z toho 60% = 71 bodů.**